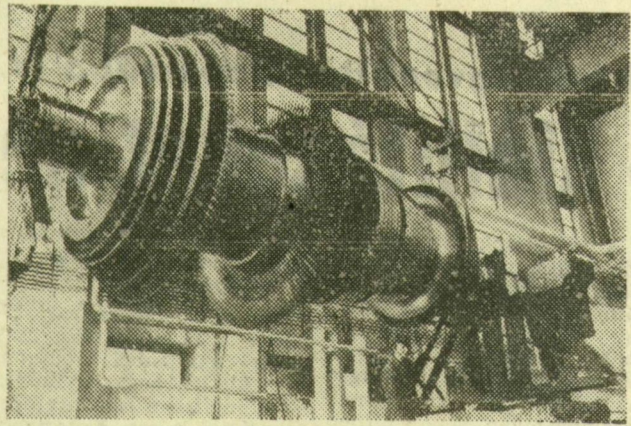

Turbinák Törökországba

A Láng Gépgyár angyalföldi gyáregységének turbináuzemében két, harminc megawattos turbina készül török megrendelésre. Az első már októberben szállították a megrendelőnek, a második pedig november végén indul útnak. Képünkön: bemelik a forgórészt.

A cél: kiegyensúlyozottabb fejlődés

S. Hegedüs László nyilatkozata

Magyarország lakosságának több mint fele községekben, apró falvakban, tanyákon él. A szakemberek, a tervezők az elmúlt évtized végén, még az 1970-es évek elején is a városok további, változatlanul gyors terjeszkedésével, a kisebb települések elhalásával, elnéptelenedésével számoltak.

Településpolitikánk legfontosabb kérdéseit az elmúlt időszakban rendszeresen napirendjére tűzte a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa, s a területi eszmecseréket, fórumokat követően országos tanácskozással rendezték a tanyák és az apró falvak helyzetéről. Az összefüggéseket feltáró, elemző munka tanulságait S. Hegedüs László, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának titkára összegezte.

— Az elmúlt évtizedekben a gazdasági változások két nagy hulláma érte és „mozgatta” meg az ország hagyományos településszerkezetét. Az első változást mezőgazdaságunk szocialista átszervezése jelentette, ami együtt járt a termelés korszerűsödésével, ipari jellegének erősödésével, valamint a kisebb gazdaságok egyesülésével. A nagyüzemi táblásítás a tanyák egy részét „eltörölte” a térképről, s a több ezer hektáros térszék, állami gazdaságok kialakítása nyomán a falvak között megindult a lakosság áramlása. A második nagy hullámot, a gyors, általános gazdasági, társadalmi fejlődés és az ipartelepítés indította el. Családok ezrei keltek útra és költöztek a munkát adó, az „ígéret földjének” tűnő városokba — mondotta.

— A közös tanácsokhoz tartozó társközségekbe, az apró falvakba a IV. és a mostani öt éves tervidőszakban nagyon kicsiny központi fejlesztés jutott. Ennek ellenére, ezeknek a településeknek a zöme erőteljesen, látványosan fejlődött. Az életképességet példázza, hogy a kisebb települések fejlesztéséhez az országos átlag többszörösére rúgó társadalmi munkával járulnak hozzá a lakók. A községekben és az apró falvakban a népfrent és a tanács együttesen igyekezett — a szocialista demokrácia erősítésének — a társadalomban meglevő erőket mozgásba hozni. A lakosság azonban önmaga nem oldhatja meg az ellátás valamennyi gondját.

— A támogatás már megmutatkozik a falvakban ingázó autóbusz-élelmiszerárudákban és a szolgáltatások fejlesztésében. Ma már egyre több megyében járják a társközségeket is a hibás televíziókat, mosógépeket begyűjtő, a háztól házig szállító gépkocsik.

Ilyképpen is keresendő a megoldás. A városoknak egyre nagyobb szerepet kell vállalniuk a vonzáskörzetükbe tartozó települések ellátásáról. A tanácsai fejlesztéseket, az új beruházásokat mind több megyei központban, nagyvárosokban már a vonzáskörzetben lakók igé-

nyeik, szükségleteik is figyelembe véve tervezik.

— A vizsgálatok, elemzések tapasztalatai egyértelműek: Magyarország jelenlegi településszerkezetével hosszú távon számolni kell. A távlati településpolitikai koncepciónak a gazdasági és társadalmi fejlődésen alapuló felülvizsgálata megkezdődött és jelenleg is tart. Mi ehhez, az illetékes párt-, állami szerveknek a tapasztalatainkat, javaslatainkat elküldtük. Annyi már most bizonyos, hogy nem tartható fenn a jelenlegi állapot, amely a nagyvárosoknak, a megyeközpontoknak aránytalan fejlesztési lehetőséget biztosít. A társadalmi igazságságnak és tényleges országos érdekeinknek megfelelően ajánlatos a VI. ötéves tervidőszakban a kiegyenlített, a középfokú településközpontoknak, a városoknak és vidéküknek, a községeknek és a falvaknak az eddiginél gyorsabb gyarapodást biztosítani — mondta befejezésül S. Hegedüs László.

(MTI)

A magyarországi szlovákok VI. kongresszusa

Szombaton, az MSZMP Pest megyei bizottsága oktatási igazgatóságának épületében megkezdődött a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének VI. kongresszusa. Knyihár János, a szövetség elnöke üdvözlötte a 198 küldöttet, és a meghívott vendégeket, köztük Kornidesz Mihályt, az MSZMP KB osztályvezetőjét, valamint a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa, az Oktatási és a Kulturális Minisztérium képviselőit.

A szövetség országos választmányának az V. kongresszus óta végzett munkájáról szóló beszámolóhoz Such János, a szövetség főtitkára fűzött szóbeli kiegészítést.

A beszámolót követő vitában felszólalt Kornidesz Mihály, aki a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében üdvözlötte a kongresszust.

Nemzeti és politikánk eredményeiről szólva elmondta: pártunk rendszeresen elemzi a nemzetiségek helyzetét. Határozataival, állásfoglalásaival — az élet új jelenségeit figyelembe véve — fejlesztett nemzetiségi politikánk gyakorlati megvalósítását.

A kongresszus ma, vasárnap folytatja munkáját. (MTI)

Ügyvédek közgyűlése

A Szegedi Ügyvédi Kamara Elnöksége tegnap, szombaton délelőtt a szegedi megyei bíróság dísztermében tartotta az évi közgyűlést. Az összejövetel résztvevői megvitaták a kamara elnökségének beszámolóját az 1973 októberében tartott választói közgyűlést követő öt esztendő, s az elmúlt év munkájáról, meghallgatták a pénzügyi beszámolót és az ellenőrző bizottság beszámolóját.

A tanácskozáson jelen volt dr. Ujvári Márta, a városi pártbizottság munkatársa, dr. Csikós Ferenc, a városi tanács vb titkára és dr. Kemes Béla, a Magyar Jogás Szövetség megyei szervezetének elnöke. Megjelentek a társ igazságügyi szervek vezetői, képviselői is.

A közgyűlést dr. Kőnczöl László, az ügyvédi kamara elnökhelyettese nyitotta meg. A kamara tevékenységét összegző beszámoló vitája előtt dr. Gesztési Ferenc, a Szegedi Ügyvédi Kamara elnöke szóbeli kiegészítést fűzött az írásos anyaghoz.

A beszámolót követő vitában felszólalt dr. Horváth Károlyné, a megyei pártbizottság osztályvezetője. A megyei pártbizottság véleményét tolmácsolva elmondta, hogy az ügyvédek a megyében eredményesen dolgoznak a XI. pártkongresszus és a megyei párttervezetlet határozatainak megvalósításán. Dr. Fodor Gyula, az Igazságügyi Minisztérium csoportvezetője

hasonlóképpen elismeréssel szólt az ügyvédi kamara tevékenységéről, egyben hangsúlyozta, hogy az ügyvédeknek folyamatosan gyarapítaniuk kell szakmai tudásukat, s törekedniük kell arra, hogy egyes ügyekben specialisták váljanak. Szót kért a vitában dr. Kárpáti László, az Országos Ügyvédi Tanács elnöke, dr. Kereszty Béla megyei főügyész és dr. Kun László, a megyei bíróság elnöke is.

Lednitzky András, a Hazafias Népfrent megyei bizottságának képviselőjében az ügyvédi kamara és a népfrent között megkötött együttműködési megállapodás tapasztalatairól számolt be, majd eredményes jogpropaganda-tevékenységük elismeréseképpen hat ügyvédnek emléklapokat adott át.

Ez alkalommal tartották meg a választó közgyűlést. A titkos szavazást követően bejelentették, hogy a kamara elnökségét a tagság újabb öt évre megerősítette funkciójában. E szerint az elnöki tiszttel továbbra is dr. Gesztési Ferenc, az elnökhelyettesi funkciót dr. Kőnczöl László és dr. Stenszky Miklós tölti be. Újraválasztották dr. Móczár Andor titkárt és dr. Dobozy Levente fegyelmi megbízottat is, csakúgy, mint az elnökség tagjait és póttagját, az ellenőrző bizottság, a két fegyelmi tanács elnökét és tagjait, valamint az Országos Ügyvédi Tanács tagjait.

Építkezünk

Már megint az építőipar! Vagy talán helyesebb így: még mindig az építőipar. Valószínű, hogy a mi életünkben már nem is kerül le napirendről, hisz' mindenütt, mindig oly nagy lendülettel építkezünk, mintha attól tartanánk, elveszik előlünk ezt a lehetőséget. Egykori szegénységünket akarjuk eltüntetni minél hamarabb, s a rettentő igyekezet közben a gazdagodásban, szépítkezésben érdekelt lakosság is mondja a magáét, mindenki okosnak véli magát, ki-ki a saját érveit véli egyedül üdvözítőnek. Úgy tűnik, az építkezésnek is több millió „szakértője” van, mint a mezőgazdaságnak, a közlekedésnek, vagy a labdarúgásnak, belebeszélhet az is, aki csak a hibát keresgéli, esetleg a pálya széléről szurkolóként szemléli ezt a rendkívül fontos mérkőzést.

Igen, az építőipar igencsak szerepel a hangulatjelentésekben, tárgyalnak róla szakmai és politikai testületek. Október 12-én a párt Központi Bizottsága vette elő ezt a témát, hogy szemügyre vegye, mekkorát léptünk az utóbbi másfél évtizedben, illetve jó orvosként kitapints a gyógyítandó bajokat. Mert azok is akadnak kétségtelenül, akár a „lent” gyűjtött tapasztalatokat, akár a „fenti” hozzáférő, vagy madártávlatú vizsgálódásokat tekintjük is. S mivel hajlamosak vagyunk rá, hogy egyetlen döglött hal miatt az egész tavat bűnösséggel vádoljuk, nagyon is szükség volt a helyzet tüzetes felmérésére és a tárgyilagos intézkedésre: a magyar építőipar imponáns eredményeit ne tegyük kérdésessé a rossz szervezésből, ügyetlen vezetésből, tökéletlen együttműködésből eredő, ám itt-ott kétségtelenül bosszantó problémák.

Nyilván építőiparunkra is áll: ha föl akarunk épülni betegségünkkel, meg kell azt vallanunk kendőzés nélkül. Nem isteni bölcsesség ez, de megáll a lábán. Aki szó nélkül hagyja a hibát, az egyetért vele. Ha csak a rendben levő dolgokat emlegetjük, könnyen úgy járhatunk, mint az egyszerű süket igazgató, aki minden egyéb vélemény ellenére addig szajkózta, hogy „a pozitívumokat kell látni, elvtársak”, míg végül úgy összecsaptak feje fölött a „negatívumok”, hogy nem tudott kikecmeregni alóla. Ezért nem lehet közömbös a lakossággal együtt a párt sem az építőipar gondjai iránt. Ennek a népgazdasági ágnak köszönhető, hogy túlteljesítettük 15 éves lakásépítési tervünket, s tőle várjuk azt is: 1990-ig újabb 1,2 millió lakást hozzon tető alá, zömében korszerű technológiával. S ezenkívül még gyárak, szociális és kulturális intézmények, mezőgazdasági épületek tömegeit kell produkálnia. A feladat nagyságát jól érzékelteti, hogy az építőipar profiljában a lakásépítés csak 13-20 százalékot tesz ki, kapacitásának túlnyomó részét a népgazdaság más ágazatai igénylik.

Kétségtelen, építőiparunk legtöbb baja a hagyományos okokon túl abból ered, hogy gyakran erejét is meghaladóan dolgozik, méghozzá — mint fentebb utaltunk rá — a lakosság szeme láttára. Nem elég soha semmi. Ha több keze volna annak a 400 ezer embernek, aki a házigyárakban, az állványokon, a darufülkékben, a mérnöki asztalnál, a betonkeverő gépeknél, a tapétázóknál stb. dolgozik, akkor sem tudna mindenkinek eleget tenni. Mindent egyszerre szeretnének. A beruházók gyakran akkor is ráerőltetnek a kivitelezőkre plusz feladatokat, amikor maguk is tudják, hogy képtelenek azokat elvégezni. Az, hogy ma már évi 150 milliárd forintot értéket teremt az építőipar, senkit nem érzékenyít el különösebben, mindig több és több az építkezési igény. Csak kezdőd-jék el a beruházás — mondják sokan, aztán majdcsak befejeződik valahogy, ha másképp nem, hát az állam segítségével. Ez persze felelőtlen szemlélet. Éppen emiatt áll félben harmincezer építkezés országwide, némely része már 10-15 esztendő óta. Ürsten, mekkora pusztulás! A felhasználó értékes anyag egy része tönkrement, a népgazdaság súlyos százmilliókkal károsodott. Tarthatatlan helyzet, hogy nálunk átlagosan hat évig tart egy-egy üzem építése, míg Európa legtöbb országában alig fele időbe kerül. A keserves elhúzódnás miatt hallatlanul megnövekszenek a költségek, sőt, mivel ma már mindössze nyolc év a technika erkölcsi kopásának ideje, kétéves üzemelés után korszerűtlenné válik a berendezés, az egész költséges beruházás. Az építőipari gépek, eszközök jelentős része tulajdonképpen nem termel, s ezt a passziót a miénknél erősebb gazdaság sem engedheti meg magának.

Minden erőfeszítés ellenére növekszik a meglevő épületek fönntartásának, tatarozásának igénye. Ez érthető, hiszen szemünk láttára kopik, tehát romlik a lakóházakban, intézményekben testesült nemzeti vagyon. Az ésszerűség és a felelősség-tudat azt követeli, hogy 1990-ig felújítsunk 340 ezer lakást. Csak hogy az új építkezések iránti igény akkora, hogy a felújításokra alig marad energia. Így van ez Szegeden is, ahol a kommunális beruházások azért nem képesek követni a lakásépítkezést, mert kevés a munkáskéz, kicsi az erő. A tanács mégis megpróbálkozik a szinte lehetetlennel és sorra öltözteti új köntösbe a város régi lakóházait. Elég baj, hogy

belül ezek a házak tovább romlanak, többet azonban egyelőre aligha tehetünk, ha komolyan vesszük, hogy legfőbb szociálpolitikai célunk a lakásigények kielégítése. Mégis, ha nem akarjuk elveszteni a vámon azt, amit a réven megnyerünk, több pénzt és főleg anyagot kell a házak fölújítására fordítanunk. Muszáj gyorsítani és korszerűsíteni a tatarozást is, mert lehetetlen állapot, hogy jórészt ma is kész, a helyszínen készített építőanyagokkal, csigatempóban végezzék ezt a munkát.

Korábban 1964-ben foglalkozott építőiparunk helyzetével a Központi Bizottság, s akkor a teljesítmények fokozását adta földadatul. Ma elengedhetetlenül fontos a minőség és a hatékonyság is. A 60-as évek közepétől háromszorosára nőtt termelés zömével házigyárakkal, előregyártott szerkezetekkel, új módszerekkel törték. A mind rohamosabban növekvő igényeket is figyelembe véve, ezért volt képes tervfű, adatának teljesítésére az építőipar. De azért az elemi gondok, problémák ma is nyomják a vállunkat. Már közhely, hogy a munkafegyvellemel változatlanul gyat-rán állunk, s ennek korántsem mindig emberi lustaság vagy hanyagság az oka. A megoldás: az eddiginél lényegesen jobb szervezés, hogy a munkásnak — aki maga is háborog a gyakori kényszerű tétlenség miatt — legyen mit csinálnia. S itt már fölvetődik, hogy a vezetők érték-e a dolgukat, igaztja-e őket az akut gondok eltüntetése? Vajon ki a felelős például azért, hogy az úgynevezett normában dolgozók-nak csak a fele igazi teljesítménybérés, a másik felére csak rámondják, hogy az. Szegeden a párt-vb legutóbb szintén forszírozta ezt a kérdést, de csak nagy jóindulattal tudott némi eredményt elkönyvelni. Pedig a minőség kulcsát valahol itt kell keresni. Nem sokat ér a csinnadrattás avatónnepség addig, amíg utána százával marad kijavítandó hiba. Maradjon el inkább a köszöntő, s nézzék meg jobban a felelősök felelősségét. Persze a fegyvelm javításának „titka” az is, hogy ne szer-telenkedjünk a beruházásokkal: csak annyit vállaljon az építőkollektíva, amit határidőre tisztességesen el tud végezni. Tudomásul kell vennünk, hogy az építőipar jelenleg évi 90 ezer, 20-25 százalékkal nagyobb alapterületű lakás fölépítésére képes, esetleg két-három ezerrel többre. Az erőltetés csak gyatra munkát „eredményez”. Kell, persze hogy nagyon kell ABC-áruház, iskola, bölcsőde, vendéglő is az új lakótelepre. De akárhogy is nézzük, mindig a termelőberuházásoknak és a lakóházaknak kell elsőbbséget adni — a fordítottjával hamar kátyuba jutnánk. Nem tudnánk miből, illetve miért megvalósítani a kommunális beruházásokat.

A jelentékes refrénje mindig olyan formán hangzik, hogy „a határozat végrehajtása nem volt következetes”. De hát ellenőrzés is van a világon! Nem fikció az, hogy egységsíténi, egymáshoz kapcsolhatóvá kell alakítani a gépparkot, gyárszerűvé kell fejleszteni az építkezést, gyorsítani kell a szerkezetek tipizálását. Hiába nagyozunk, nem győzzük költséggel, hogy minden iskolát külön tervezzünk. És ami elengedhetetlen: a „szentháromság” — a tervező, a beruházó, a kivitelező — jobban működjék együtt végre. Tájékozottaság egymást, ismerjék meg a partnerek elképzeléseit, tekintsék közös ügynek a párthatározat megvalósítását. Aki húzódzik a garadába gyűlt földadatoktól, az jobb, ha félrevonul és engedi dolgozni a tennitakarótló feszülő, kockázatot is bátrabban vállaló fiatalokat.

Nem igaz, hogy az új városrészeknek szűrkéknek kell lenniük — igenis lehet színezní a házigyári paneleket. Talán egy kicsivel többet kerül, esetleg valamennyivel kurtább lesz a vállalat nyeresége, de üdőbbek lesznek a homlokzatok, lakályosabbak a lakótelepek. Korábban szóva tettük, hogy Szegeden beáznak a lapos tetejű házak felső emeletei. Az érdekelték elismerték, de a szigetelő rossz minőségével magyarázták a dolgot. Később azonban találtak megoldást: lejtős tetőt is lehet csinálni. Javaslataikat — úgy hírlík — a minisztérium jóváhagyta és országosan alkalmazandónak minősítette. Mindent lehet, csak akarni kell. Az új, a jobb mindig nehezen tör utat magának, de megéri a fáradságot.

Kétségtelen: az építési föltételek általános javítására van szükség. de muszáj formálnunk a szemléletet, a közfelfogást is. Ne erőltessük a legmodernebb gépek vásárlását ott, ahol a műszaki gárda egyelőre csak a régieket képes működtetni. Kényelmesség, vagy a népszerűtlen intézkedésektől való viszolygás gátolja a műszaki normák alkalmazását, s ezzel a minőség javítását? Ennek szemügyrevétele és a tanulás levonása a vállalati vezetőkre hárul. Azért, hogy a kapacitást mire használjuk először — lúscélakra-e, vagy fontos népgazdasági beruházásokra —, a helyi tanácsok sokat tehetnek. A párthatározat megvalósításáért pedig mindannyian felelősek vagyunk.

Azt mondják a bölcsek, hogy a munka olykor boldoggá és mindig elviselhetővé teszi az életet. Legyünk rajta, hogy mindig kellemes legyen a közérzetünk.

F. Nagy István